

Martyna GRZELCZAK

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Wsparcie Unii Europejskiej w rozwoju przedsiębiorczości poprzez Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2014–2020

Streszczenie: Dzięki premiom na rozpoczęcie działalności, rozwój przedsiębiorczości w Polsce koncentruje się na powstaniu rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Uwarunkowania społeczne, ekonomiczne, administracyjne, tworzą przesłanki do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie państwa członkowskiego oraz na terenie Unii Europejskiej. Za sprawą Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW), administracji skarbowej oraz otoczenia biznesu generowana jest przestrzeń wymiany myśli i inspiracji do podejmowania działań w kontekście samozatrudnienia i tworzenia miejsc pracy. Artykuł opisuje możliwości i wyzwania, jakie niesie za sobą podjęcie pozarolniczej działalności gospodarczej.

Słowa kluczowe: przedsiębiorczość, polityki europejskie, administracja skarbową, podatki, biznes, Unia Europejska

Celem artykułu jest wskazanie na kwestie związane z rozwojem przedsiębiorczości w Polsce, w oparciu o dofinansowanie na otwarcie działalności gospodarczej za pośrednictwem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, oraz dzięki rozwiązaniom administracyjnym w Polsce, wprowadzonych za pomocą ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej. W niniejszej treści została podjęta próba odpowiedzi na pytania:

1. Czy Unia Europejska za pośrednictwem PROW wpływa na wzrost przedsiębiorczości obszarów wiejskich?
2. Jakie ułatwienia otrzymują przedsiębiorcy „na starcie”?
3. Jak definiowane jest samozatrudnienie?

W treści artykułu poruszone zostały aspekty dotyczące: wybranych form samozatrudnienia; podstawowej, obowiązującej przedsiębiorcę zaktualizowanej legislacji, a także istotnych, wynikających z rozporządzeń Parlamentu Europejskiego celów realizacji Wspólnej Polityki Rolnej w Polsce.

Przepisy, do których przedsiębiorcy odnoszą się budując swoją markę i prestiż, tworzą skomplikowaną matrycę zależności i uwarunkowań dla tej części społeczeństwa – potencjalnych kandydatów – uczestników świata biznesu, która dopiero wchodzi na rynek. Ustawa z dnia 6 marca 2018 roku o prawie przedsiębiorców (Dz. U. 2018, poz. 646), ustawa z dnia 6 marca 2018 roku, przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej (Dz. U. 2018, poz. 650), ustawa z dnia 6 marca 2018 roku o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców (Dz. U. 2018, poz. 648) generują przestrzeń, po której swobodnie mają poruszać się właściciele nowo powstałych firm. Grono mikroprzedsiębiorców nie wie jakiemu prawu podlega do momentu pojawienia się pierwszych kontroli skarbowych, ZUS lub w czasie, kiedy należy zapłacić pierwsze podatki. „Państwo jest konstrukcją prawa. [...] tworzą ją jego organy na użytek wewnętrzny. Jako konstrukcja prawna państwo funkcjonuje także w przestrzeni międzynarodowej. Pożądanie państwa jest więc pożądaniem tej konstrukcji – zdolnej do tworzenia porządku społecznego opartego na przewidywalnych regułach do tworzenia własnej, również zasadniczo opartej na sprawie, sieci powiązań międzynarodowych.” (Nowak-Far, 2017, s. 139).

Zapisy każdej nowelizacji ustaw regulujących funkcjonowanie przedsiębiorcy zarejestrowanego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej koncentrują się na ułatwieniu dostępu do administracji. Ustawa z dnia 6 marca 2018 roku o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2018, poz. 649) reguluje kwestie związane z podejmowaniem działalności gospodarczej przez osoby zagraniczne oraz wskazuje na obowiązki takiego przedsiębiorcy. Zapisy ustaw regulujących finansowanie publiczne w kontekście otwarcia lub rozwoju działalności gospodarczej mają na celu zwiększyć dostępność środków finansowych oraz zdynamizować gospodarkę: nowy przedsiębiorca inwestuje w wartości niematerialne i prawne, inwestuje w infrastrukturę potrzebną mu do rozpoczęcia działalności, lub inwestuje w środki obrotowe i trwałe (w sektorze usług). Przebudowa nierentownych gospodarstw rolnych dzięki dofinansowaniom z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (www.gov.pl, 2018) na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej różnicuje oferowane usługi na terenach wiejskich lub wiejsko-miejskich, a także powoduje weryfikację gospodarstw rolnych w kontekście ich rentowności. Wspólna Polityka Rolna realizowana

jest w oparciu o ramy strategiczne i programowe dla poszczególnych lat finansowania z funduszy unijnych (2004–2006; 2007–2013; 2014–2020). Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (PROW 2014–2020) powstał w oparciu o przepisy Unii Europejskiej. Najważniejsze rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. U. U.E. L347/487) oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. U. U.E. L277/1), a także w oparciu o akty delegowane i wykonawcze Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, PROW jest zintegrowany holistycznie z systemem polityki rozwoju kraju, w szczególności dzięki mechanizmom Umowy Partnerstwa, która jest dokumentem określającym kierunki działań i realizacji celów podczas obecnie trwającego programowania 2014–2020 – trzech polityk unijnych w Polsce: Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Aktualnie obowiązująca wersja Umowy Partnerstwa została zatwierdzona przez Komisję Europejską 23 października 2017 r. na podstawie decyzji wykonawczej C(2017) 6994 (notyfikowana 24 października 2017 r.). Umowa ta definiuje strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” w kontekście potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014–2020 to przede wszystkim poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie ochrony klimatu, a także zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program realizowany jest w oparciu o wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014–2020. Są to:

- 1) ułatwienie transferu wiedzy i innowacji na obszarach wiejskich (rolnictwo i leśnictwo);
- 2) poprawa konkurencyjności gospodarki rolnej oraz zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych;
- 3) poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie;
- 4) odtworzenie, ochrona i wzmocnienie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa;

- 5) wsparcie dla efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną oraz odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym;
- 6) zwiększenie włączenia społecznego przez promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich (www.gov.pl, 2018).

Jeszcze w Strategii Rozwoju Kraju 2007–2015 w założeniach wskaźników obrazujących realizację priorytetu piątego – rozwój obszarów wiejskich, istotna jest liczba zatrudnionych w rolnictwie na 100 ha użytków rolnych. W roku bazowym 2005 dla dwudziestu pięciu krajów Unii Europejskiej wskaźnik ten wynosił 15, dla Polski zakładano w latach 2010 – 12 i w 2015 – 10 osób (Walkowski, 2007, s. 389). Poprzez realizację Wspólnej Polityki Rolnej wyraźnie akcentowane są tendencje przyrostu osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Z perspektywy proces fundamentalnych zmian w rzeczywistości polskiej wsi i rolnictwa dokonał się. Wg danych GUS wskaźnik powstania przedsiębiorstw wzrastał w latach 2012–2014 z 11,4% do 12,5%, w 2015 roku spadł do 12% i dla 2016 roku wskazano wartość 12,2% (Płatek, 2018, s. 24).

„Nazwy »klasy ludowe« [...], »klasy średnie« [...] i »klasy wyższe« [...] mają charakter arbitralny i dyskusyjny [...] i nie odgrywają żadnej roli w analizie [ekonomicznej, przypis mój]. W debacie politycznej kwestie terminologiczne nie są jednak bez znaczenia. Sposób, w jaki dokonuje się podziału społeczeństwa, odzwierciedla często wyraźne lub domyślne stanowiska względem uzasadnienia i słuszności poziomów dochodów i majątków uzyskiwanych przez tę, czy inną grupę.” (Piketty, 2015, s. 308). Tak mocne rozszerzenie rynku usług (w sytuacji, kiedy promowane jest podejmowanie samozatrudnienia) powoduje przebudowę struktury: dotychczasowe przedsiębiorstwa konfrontują się z nową rzeczywistością w kontekście wzrostu konkurencyjności, braku rąk do pracy (potencjalni wykwalifikowani kandydaci „zakładają” swoje działalności w oparciu o doświadczenie zdobyte w już istniejących firmach), generowany jest tzw. rynek pracownika. W praktyce w Polsce nie istnieje „rynek pracownika” z założenia (www.polityka.pl, Woś, 2018), dzięki tej formule pracobiorca ma większe możliwości wyboru miejsca pracy, zgodnego z preferencjami finansowymi oraz odpowiadającymi uwarunkowaniom wewnętrznej kultury firmy, w której chce podjąć zatrudnienie. Istotną jest Wspólna Polityka Rolna, generująca i realizująca politykę strukturalną.

Pojawienie się tzw.: Konstytucji dla biznesu (www.biznes.gov.pl, 2018) ma za zadanie zreformować i uprościć legislację dotyczącą prowadzenia działalności gospodarczej. Istotne zmiany oscylują w praktycz-

nym ujęciu – założenie firmy (lub zawieszenie działalności gospodarczej), sformułowaniu obowiązków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, zasad tworzenia prawa gospodarczego oraz wokół relacji przedsiębiorcy z administracją publiczną.

Konstytucja wprowadziła tzw. działalność nierejestrową (<https://www.biznes.gov.pl/pl/firma/zakladanie-firmy/chce-wiedziec-jak-zalozyc-wlasna-firme/zanim-zdecydujesz-sie-na-wlasna-firme/kiedy-nie-musze-rejestrowac-dzialalnosci>, 5 grudnia 2018 r.). W rozumieniu przepisów jest to osoba fizyczna, której przychody z działalności nie przekraczają w żadnym miesiącu 50 proc. kwoty minimalnego wynagrodzenia (w 2018 r. jest to 1050 zł) oraz która nie prowadziła wcześniej działalności albo prowadziła ją, ale przed 30 kwietnia 2017 roku firma została wykreślona z ewidencji przedsiębiorców i od tego momentu nie została zarejestrowana ponownie. Kolejnym aspektem są ulgi w składkach ZUS dla nowych firm. Początkujący przedsiębiorcy mogą zostać zwolnieni z płatności składek na ubezpieczenia społeczne przez pierwsze 6 miesięcy działalności. Przedsiębiorca zgłasza się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w terminie 6 miesięcy od rozpoczęcia działalności, a nie w ciągu 7 dni (wg wcześniej obowiązujących przepisów). Następnie przez 2 lata przedsiębiorca może skorzystać z obniżonych (preferencyjnych) składek. Nie dotyczy to składek na ubezpieczenie zdrowotne, które są obowiązkowe również dla przedsiębiorców korzystających z ulgi. Składkę zdrowotną przedsiębiorca może odliczyć od podatku (nie od dochodu).

Poza działalnością nierejestrową, przepisy wskazują określone działalności, których nie trzeba rejestrować w urzędzie. Dotyczy to:

- a) działalności agroturystycznej rolników; wg ustawy z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. 2016, poz. 585) za rolnika indywidualnego uważa się osobę fizyczną, która jest albo właścicielem albo użytkownikiem wieczystym, samoistnym posiadaczem lub dzierżawcą nieruchomości rolnych, o łącznej powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 300 ha, posiada kwalifikacje rolnicze oraz co najmniej od 5 lat zamieszkuje gminę, na obszarze której jest położona jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego i prowadzi przez ten czas gospodarstwo osobiście; wynajem pokoi, sprzedaż posiłków domowych oraz świadczenie w gospodarstwie rolnym innych usług, które są związane z pobytem turystów;
- b) produkcji wina przez rolników: działalność polegająca na wyrobie wina przez producentów – rolników, którzy wyrabiają mniej niż

100 hektolitrow wina w ciagu roku gospodarczego – jest to okres od 1 VII roku biezacego do 30 VI roku nastepnego (<https://stat.gov.pl>, 5 grudnia 2018 r.). Wlasciciel winnicy zamierzajacy prowadzic wyrob wina z przeznaczeniem do obrotu musi dokonac wpisu do ewidencji producentow rolnych wg rozporzadzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 wrzesnia 2017 r. w sprawie szczegolowych wymagan, jakie powinien spelnic wniosek o wpis do ewidencji producentow (Dz. U. 2017, poz. 1711);

- c) rolniczego handlu detalicznego; sprzedaz z gospodarstwa rolnego (rolniczy handel detaliczny), nie podlega rejestracji sprzedaz przetworzonych (w inny sposob niz przemyslowy) produktow roslinnych i zwierzeczych (z wyjatkiem przetworzonych produktow roslinnych i zwierzeczych uzyskanych w ramach tzw. dzialow specjalnych produkcji rolnej oraz produktow opodatkowanych podatkiem akcyzowym); powyzsze uwarunkowane jest: sprzedaza, ktora nie jest wykonywana na rzecz osob prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadajacych osobowosci prawnej lub na rzecz osob fizycznych na potrzeby prowadzonej przez nie pozarolniczej dzialalnosci gospodarczej; przetwarzaniem produktow roslinnych i zwierzeczych, a ich sprzedaz nie odbywa sie przy zatrudnieniu osob na podstawie umow o prace, oraz umow cywilno-prawnych; istotne jest aby sprzedaz odbywala sie wyklucznie w miejscach, w ktorych produkty te zostaly wytworzone lub przeznaczonych do prowadzenia handlu; ilosc produktow roslinnych lub zwierzeczych pochodzacych z wlasnej uprawy, hodowli lub chowu, uzytych do produkcji danego produktu stanowi co najmniej 50% tego produktu, z wyklaczeniem wody (<https://www.biznes.gov.pl>, 2018).

Dzialalnosc uznana za dzialalnosc gospodarcza, to dzialalnosc, ktora jest prowadzona we wlasnym imieniu bez wzgledu na jej rezultat, w sposob zorganizowany i ciagly. Celem prowadzenia dzialalnosci jest zamiar osiagniecia zysku. Cechy dzialalnosci to:

- a) cel zarobkowy: dzialalnosc jest nastawiona na zysk;
- b) zorganizowanie: najem lokalu do jej wykonywania, pozyskiwanie klientow, prowadzenie kampanii marketingowej;
- c) ciaglosc;
- d) wykonywanie jej we wlasnym imieniu i odpowiedzialnosc za nia (tzn. nie jest wykonywana na zlecenie i pod kierownictwem zleceniodawcy);
- e) ponoszenie ryzyka gospodarczego zwiazanego z dzialalnoscia.

Rozlegla legislacja wskazuje na kilka definicji dzialalnosci gospodarczej i przedsiebiorcy. W prawie publicznym artykuly okreslajace powyż-

sze zawierają się w: k.c. art. 43 (Dz. U. 1964, Nr 16, poz. 93), ustawa o swobodzie działalności gospodarczej art. 4 ust. 1 (Dz. U. 2004, Nr 173, poz. 1807), ustawa o ochronie konsumentów i konkurencji art. 4 (Dz. U. 2007, Nr 50, poz. 331), ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji art. 2 (Dz. U. 1993, Nr 47, poz. 211), ustawa o cenach art. 2 (Dz. U. 2001, Nr 97, poz. 1050), Prawo upadłościowe i naprawcze art. 5 (Dz. U. 2003, Nr 60, poz. 535). Art. 14 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej określa „przedsiębiorcę” jako osobę działającą we własnym imieniu i która wykonuje działalność gospodarczą. Przedsiębiorca podejmuje działalność gospodarczą w dniu złożenia wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (Dz. U. 2018, poz. 647) lub po otrzymaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w KRS. Znamienym jest fakt, iż definicja działalności albo przedsiębiorcy z jednej ustawy jest niejasna, dlatego można zostać „przyporządkowanym” do przepisów innych ustaw (m.in. podatkowych, ubezpieczeń społecznych). Przykładem jest definicja przedsiębiorcy w przepisach ubezpieczeniowych, zgodnie z którymi wspólnik spółki jawnej podlega takim samym zasadom ubezpieczenia jak „przedsiębiorca”, chociaż – w rozumieniu nim nie jest, a w świetle innych przepisów – „przedsiębiorcą” jest spółka jawna, a nie jej wspólnicy (www.biznes.gov.pl, 2018).

Kwestia rejestracji działalności gospodarczej oraz rozliczenia się jako osoba prowadząca działalność jest istotna w sprawach podatkowych. Jeżeli przedsiębiorca w swojej opinii nie prowadzi działalności gospodarczej, urząd skarbowy może mieć w tej kwestii odmienne zdanie, do którego można wystąpić o interpretację w kontekście podejmowanego przedsięwzięcia.

Preambuła ustawy z dnia 16 listopada 2016 roku o Krajowej Administracji Skarbowej podnosi „doniosłość konstytucyjnego obowiązku ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w szczególności podatków i należności celnych, troszcząc się o bezpieczeństwo obszaru celnego Unii Europejskiej, w celu zapewnienia nowoczesnego i przyjaznego wykonywania obowiązków podatkowych i celnych, a także efektywnego poboru danin publicznych”.

Dwa wyraźne akcenty: bezpieczeństwa finansowego Rzeczypospolitej Polskiej i ochronę bezpieczeństwa obszaru celnego Unii Europejskiej wskazują na kontekst powołania ustawy o KAS.

W pierwszym aspekcie KAS (Ustawa z dnia 16 listopada 2016 roku o Krajowej Administracji Skarbowej, Dz. U. 2016, poz. 1947) odnosi się do zapisów Konstytucji Biznesu (www.biznes.gov.pl, 2018). Ta zaś

wprowadza zasady względem wszystkich urzędów rozpatrujących sprawy przedsiębiorców:

- a) zasada „co nie jest prawem zabronione jest dozwolone”;
- b) zasada wolności działalności gospodarczej;
- c) zasada domniemania uczciwości przedsiębiorcy;
- d) zasada przyjaznej interpretacji przepisów (*in dubio pro libertate*);
- e) zasada odpowiedzialności urzędników za naruszenie prawa;
- f) zasada rozstrzygania wątpliwości faktycznych na korzyść przedsiębiorcy;
- g) prawo do oceny jakości obsługi w urzędzie;
- h) zasada pogłębiania zaufania, bezstronności i równego traktowania;
- i) zasada proporcjonalności;
- j) zasada pewności prawa;
- k) zasada uczciwej konkurencji oraz poszanowania dobrych obyczajów i słuszych interesów innych przedsiębiorców konsumentów;
- l) zasada udzielania informacji;
- ł) zasada współdziałania organów;
- m) zasada szybkości działania;
- n) zasada polubownego rozwiązywania kwestii spornych (www.mf.gov.pl, 2018).

Należy tutaj wspomnieć o Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju w obszarach: reformy otoczenia instytucjonalnego, zwiększenia sprawności funkcjonowania instytucji państwa –szczególnie administracji oraz wpływ na zmiany systemowe w obszarze finansów publicznych – cel: uszczelnienie systemu poboru podatków. W drugim aspekcie – w kontekście członkostwa Polski w Unii Europejskiej, administracja skarbowa jest konsolidowana z przepisami obowiązującymi w jednolitym rynku wewnętrznym. Unia Europejska jest gwarantem spójności w niektórych obszarach polityk poprzez:

- 1) wsparcie wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy;
- 2) swobodny przepływ towarów, usług i kapitału;
- 3) dbałość o równowagę konkurencyjną (przedsiębiorstwa określonego kraju nie mogą mieć przewagi konkurencyjnej nad podmiotami działającymi w innych krajach UE);
- 4) dbałość o treść przepisów podatkowych konsumentów (pracownicy lub przedsiębiorcy z innych krajów nie mogą być dyskryminowani).

W kontekście członkostwa w Unii Europejskiej należy mieć na uwadze aspekt Wspólnej Polityki Rolnej. „Przyjęte w 2013 roku zmiany dotyczące WPR umocniły prorolniczy charakter polityki i równocześnie wbrew

tendencjom widocznym w ostatnich reformach osłabiły rolę polityki rozwoju obszarów wiejskich” (Miecznikowska, Grosse, 2016, s. 194). Polska, jeszcze w programach przedakcesyjnych, później programach operacyjnych na lata 2004–2006, 2007–2013 i w obecnie obowiązującym 2014–2020, uczestniczy w realizacji założeń finansowych, które bezpośrednio wpływają na wzrost zarejestrowanej przedsiębiorczości, monitorowanej, kontrolowanej i przechodzącej proces ewaluacji. Państwo dzięki funduszom strukturalnym minimalizuje poziom bezrobocia, zwiększa zatrudnienie osób wykluczonych z rynku pracy, zwiększa konkurencyjność na rynku pracy i wzmacnia budżet państwa. Dzięki regulacjom, przedsiębiorstwa starające się o refundację muszą mieć uregulowane podatki. Cele polityki spójności przedkładają się na zmniejszenie szarej strefy, aktywizują gospodarczo obywateli państwa członkowskiego i w połączeniu z reformą KAS tworzą atrakcyjną przestrzeń dla przedsiębiorców spoza Polski. W ogólnym ujęciu dynamizacja procesów gospodarczych wpływa bezpośrednio na poziom regularnie płaconych podatków.

Przesilenia społeczno-gospodarcze zawsze powodują dysfunkcję. Polska – ze względu na obecność finansowania unijnego nie odczuła deficytu związanego z kryzysem gospodarczym w latach 2007–2009. Zgodnie z *acquis communautaire* Unii Europejskiej, podatek dochodowy od osób fizycznych i prawnych należy do kompetencji poszczególnych państw członkowskich. W kontekście podatków od osób prawnych i podatku dochodowego, UE jest jedynie gwarantem przestrzegania zasad niedyskryminacji i swobodnego przepływu na jednolitym rynku. Sprawy dot. *acquis* Schengen, podatek od wartości dodanej (VAT), podatki akcyzowe na paliwo, wyroby tytoniowe i alkoholowe są w miarę możliwości ujednolicone we wszystkich państwach członkowskich. Przepisy podatkowe mają nie zakłócać mobilności w Europie – np.: rejestrując firmę w innym kraju UE można podlegać podwójnemu opodatkowaniu, choć większość państw członkowskich podpisała umowy mające na celu wyeliminowania tej praktyki. Komisja Europejska wypracowuje nowatorskie rozwiązania. Unia Europejska nie wpływa na sposób wydatkowania dochodów z podatków każdego z państw członkowskich. Na dzień dzisiejszy luki prawne, jakie występują pomiędzy różnymi systemami podatkowymi funkcjonującymi w krajach członkowskich, powodują „agresywne planowanie podatkowe”. Działania mają za zadanie zminimalizować wysokość płaconych podatków. Podobnie rzecz się ma z przepisami podatkowymi, które umożliwiają uniknięcie opodatkowania w innym kraju. Transgraniczny charakter precedensu wymaga aktywności instytucji Unii

Europejskiej. Należy mieć na uwadze, że rządy krajowe wyszły naprzeciw Unii Europejskiej i postanowiły wypracować korzystne rozwiązania względem *status quo* każdego z nich.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich wspiera i kształtuje polską przedsiębiorczość. Wspólna Polityka Rolna jest szansą na zmianę trybu funkcjonowania z biernego nierentownego rolnika – gospodarza na proaktywną osobę fizyczną, prowadzącą działalność gospodarczą. Grzegorz Kołodko śmiało wskazał, że „od marnej schedy neoliberalizmu najlepiej uciec do przodu” (Kołodko, 2008, s. 257). W konfrontacji z rzeczywistością legislacyjną przedsiębiorcy (w opinii publicznej administracja skarbowa jest złem – niezrozumiała dla przeciętnego obywatela, w której obowiązują skomplikowane procedury, oraz – zawsze kwestionowana wysokość podatków) mamy do czynienia z niską odpowiedzialnością społeczną za państwo (w myśl zapisu preambuły ustawy KAS), oraz niskim poziomem utożsamienia się z utrzymaniem przestrzeni publicznej. Dodatkowo, rolnicy, którzy niejako sformatowali swoje *status quo* względem dotychczas prowadzonego zawodowego życia mierzą się z innymi stawkami składek ubezpieczeń społecznych. KRUS względem ZUS ma o wiele bardziej korzystne finansowo rozwiązania, które wskazane są w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. 2017, poz. 2336). Nowelizacja ustawy o KAS i implementacja prawa unijnego ma za zadanie przybliżyć administrację obywatelowi, umożliwić funkcjonowanie poza szarą strefą i przyciągnąć atrakcyjnych inwestorów z krajów Unii Europejskiej. Wyzwaniem dla KAS jest zapobieganie przestępczości – m.in. wyłudzenia VAT oraz minimalizacja wykroczeń i popełnianych nieprawidłowości np.: opóźnienia w płaceniu podatku VAT (urzędy skarbowe mają możliwość nałożenia kary finansowej; tzw. dobrowolny mandat; w alternatywie sprawa sądowa z powództwa cywilnego). Czy nowa przestrzeń administracyjna zwiększy świadomość potencjalnego mikroprzedsiębiorcy względem obowiązujących go przepisów, oraz czy wprowadzone zmiany spowodują uszczelnienie systemu podatkowego i przyczynią się do zmniejszenia szarej strefy będzie można ocenić w perspektywie. W kontekście potencjalnego przedsiębiorcy – pochodzącego z obszarów wiejskich i wiejsko-miejskich nowa rzeczywistość, przy ogromie legislacji, która doprowadza do frustracji, inwencja przedsiębiorczości ma się dobrze – realizowane są założenia rozwoju obszarów wiejskich. Należy jednak pamiętać, że *ignorantia iuris nocet* – nieznajomość prawa nie zwalnia z obowiązku jego przestrzegania.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 6 marca 2018 roku o *Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy*, Dz. U. 2018, poz. 647.
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 roku o *prawie przedsiębiorców*, Dz. U. 2018, poz. 646.
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 roku, *przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej*, Dz. U. 2018, poz. 650.
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 roku o *Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców*, Dz. U. 2018, poz. 648.
- Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o *ubezpieczeniu społecznym rolników*, t.j. Dz. U. 2017, poz. 2336.
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o *zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*, Dz. U. 2018, poz. 649.
- Ustawa z dnia 14 kwietnia 2016 r. o *wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw*, Dz. U. 2016, poz. 585.
- Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o *krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności*, Dz. U. 2017, poz. 1853.
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 września 2017 r. w *sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełnić wniosek o wpis do ewidencji producentów*, Dz. U. 2017, poz. 1711.
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/276 z dnia 23 lutego 2018 r. *zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 215/2014 w odniesieniu do zmian sposobu określania celów pośrednich i końcowych dla wartości wskaźników produktu na potrzeby ram wykonania w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych*, Dz. U. UE L54/4.
- Rozporządzenie delegowane komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca 2014 r. *uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności*, Dz. U. UE L181/48.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 17 grudnia 2013 r. *ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006*, Dz. U. UE L347/320.

Bibliografia

- Grosse T. G. (red.) (2016), *Polityki europejskie w dobie kryzysu*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.
- Kołodko G. (2008), *Wędrujący świat*, Prószyński i S-ka, Warszawa.
- Piketty T. (2015), *Kapitał XX wieku*, Krytyka Polityczna, Warszawa.
- Pogórzańska R., Ruszkowski J. (red.) (2017), *Państwo w Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin.
- Walkowski M. (2007), *Regionalne i globalne uwarunkowania reform Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Naukowe INPiD UAM, Poznań.

European Union and support in the development of entrepreneurship trough the Rural Development Program in 2014–2020

Summary

Start-up have going the bonuses from European Union and development. Micro, small and medium enterprises have going financial support from Common Agricultural Policy. Social, economic and administrative conditions create business in the State (Poland) and in the European Union. Fiscal administration and the business environment create the workspace for exchanging ideas and inspiration to take of self-employment and workplace.

Key words: entrepreneurship, European policies, tax administration, taxes, business, European Union

Nota o autorze

Martyna Grzelczak – doktorantka na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Od 2010 roku, dzięki pozyskanemu dofinansowaniu z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2007–2013 prowadzi studio szkoleniowe. Udziela konsultacji marketingowych, ekonomicznych i merytorycznych dla osób fizycznych i firm w zakresie dofinansowań na otwarcie lub rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej. Jako pełnomocnik ds. pozyskania funduszy z Programu Operacyjnego Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 dla Zespołu Pałacowo-Parkowego im. Jana Witkowskiego w Bądzowie samodzielnie rozpiła projekt na 600 000,00 PLN i tym samym pozyskała dofinansowanie na rozwój kompleksu hotelu i restauracji. Interesuje się psychologią poznawczo-behawioralną, zarządzaniem i marketingiem.